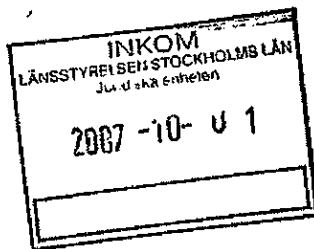

Svenska Naturskyddsföreningen
Swedish Society for Nature Conservation
Box 4625, SE-116 91 Stockholm, Sweden
Telefon: +46-8-702 65 00
Telefax: +46-8-702 08 55
Hemsida: www.snf.se
E-mail: info@snf.se

Länsstyrelsen i Stockholms Län
Box 22067
104 22 Stockholm

Stockholm 2007-09-28

**Överklagande av Stockholms stads kommunfullmäktiges beslut om ändring av syften
m.m. angående Hansta Naturreservat**

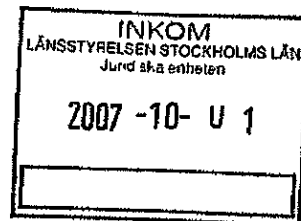
Översänder för sakägarnas räkning härmed överklagande av beslut om ändring av reservatsändamål den 3 september 2007. Överklagandet har också skickats per fax. Avsikten är i första hand ett överklagande enligt miljöbalken, inte kommunallagen. Prövningen avser således ett förvaltningsbesvär och inte en laglighetsprövning.

Bifogat: överklagande.

Oscar Alarik
Naturskyddsföreningen

Telefon: 09-702 65 39

Stockholm 2007-09-27

Länsstyrelsen i Stockholms Län
Box 220 67
104 22 Stockholm

Överklagande av Stockholms Stads kommunfullmäktiges beslut 3 september 2007 om ändring av syfte samt reservatsföreskrifter för Hansta naturreservat i Stockholms stad

Överklagande

Undertecknade, boende på Hägerstalunds gård, överklagar Stockholms Stads kommunfullmäktiges beslut 2007-09-03 om "Ändring i reservatsföreskrifterna för Hansta naturreservat" (§ 28 protokoll anslaget 2007-09-11).

Yrkanden

Vi yrkar att Länsstyrelsen upphäver Stockholms stads beslut om tillägg till syftet i beslutet om Hansta naturreservat och beslut om tillägg till A-föreskrifterna.

Bakgrund

1998 beslöt kommunfullmäktige i Stockholms stad att inrätta Hansta naturreservat. Motiven redovisades på följande sätt:

"Hansta innehåller ett av kommunens mest värdefulla skogsområden och kulturmiljöer. Hansta är en viktig länk i den grönkil (Järvakilen) som skjuter in mot centrala Stockholm och ansluter till nationalstadsparken i söder. Här finns större områden av tät ädellövlund och gammal naturskog än i omgivande delar av Järvafältet. På så sätt kompletterar och stärker Hansta natur-, kultur- och rekreationsvärdena i de angränsande, befintliga naturreservaten i Sollentuna och Järfälla kommuner.

Stora delar av Hansta är klassade som ekologiskt särskilt känsliga områden (enligt naturresurslagen NRL 2:3 och redovisade i rapporten "Stockholms ekologiska känslighet"), där t ex ädellövskog och gräsmarkerna med ädellövträd är värdefulla biotoper med livsmiljöer för hotklassade växter och djur. Hanstas ädellövlundar är de enda ädellövlundar i Stockholms stad, som har ett väl bevarat markskikt. Hansta utgör vidare en väsentlig del av Igelbäckens tillrinningsområde som är särskilt känsligt för föroreningar och hydrologiska förändringar.

Hansta är det största fornlämningsområdet inom staden. I Hansta finns ett uråldrigt kulturlandskap bevarat. Här finns fornlämnningar från flera olika tidsperioder ända från bronsåldern bevarade i sin rätta miljö. Fornlämnningarna utgörs av gravfält, gravar, boplatser, en runsten samt stensträngar. Stensträngarna inhägnade åkrar och ängar. Det är ett för Stockholms kommun, unikt fossilt odlingslandskap som finns kvar.

Området har en stor betydelse för det rörliga friluftslivet, främst för invånarna i nordvästra Stockholm, där bostadsområdena är tätt exploaterade. Daghern, skolor, Sollentuna naturskola och Stockholms universitet använder området i pedagogiskt syfte.

Beslutet om att avsätta Hansta som naturreservat står i överensstämmelse med bestämmelserna i 2 och 3 kapitlet i naturresurslagen om en från allmän synpunkt lämplig användning av mark och vatten. Det är vidare ett led i stadens Agenda 21-arbete för att bibehålla och långsiktigt säkra Stockholms stads biologiska mångfald och värdefulla kulturmiljöer samt i att tillgodose stockholmarnas behov av naturområden för rekreation och friluftsliv. Ett förordnande som naturreservat lägger långsiktigt fast markanvändningen till gagn för kommande generationer.”

Reservatsbeslutet stöddes av samtliga partier i kommunfullmäktige som enades om följande ändamålsbeskrivning:

”Ändamålet med reservatet är att för framtiden bibehålla och vårda ett natur- och kulturlandskap och friluftsområde, som bl a innehåller ett av länets mest mångformiga ädellövskogsområden, på ett sådant sätt att Järvafältets samlade natur- och kulturkvaliteter stärks.”

Så som framgår av beslutet har Hanstaområdet mycket stora naturvärden, en enastående förekomst av lämningar från i första hand järnåldern. Området nyttjas dessutom flitigt för utflykter, motion, promenader m.m. av de 10 000-tals människor som bor i omgivningarna.

För att ytterligare skydda områdets stora naturvärden är delar av området, på initiativ från regeringen, sedan 1 januari 2005 av EU-kommissionen utpekade som ett område av gemenskapsintresse enligt det s.k. habitatdirektivet.

Enligt de föreskrifter som kommunfullmäktige fastlade för naturreservatet skulle det, för att uppnå syftet inom reservatet, vara förbjudet att *”bruka störande motordriven anordning för lek eller sport”*. Samtidigt beslöts dock att *”Bestämmelserna ska under ett övergångsskede tillåta den nuvarande motocrossverksamheten vid Järva motorklubb.”*

I maj 2002 beslöt miljö- och hälsoskyddsnämnden att verksamheten vid motocrossbanan inte längre skulle tillåtas, vilket skulle gälla från den 1 augusti 2004. I ett senare beslut sköts stängningen emellertid fram till den 1 oktober 2005. Järva MK begärde hos staden att beslutet skulle upphävas eller ändras, vilket staden avslog. Efter överklaganden har förbudet fastställts av länsstyrelsen och miljödomstolen. Domen har vunnit laga kraft. Saken borde därmed vara utagerad.

Trots stadens tidigare agerande uppdrog stadsbyggnadsnämnden i februari 2007 åt stadens stadsbyggnadskontor att undersöka om det var möjligt att ge en ny dispens åt den förbjudna verksamheten. Kontoret fann dock att detta inte var möjligt eftersom en sådan dispens skulle strida mot reservatets syften, vilket f.ö. redan hade klarlagts av länsstyrelsen i samband med hanteringen av Järva MKs överklagande.

Nämnden uppdrog då åt kontoret att formulera ett förslag på tillägg till reservatets syften. Det är detta förslag som nu antagits av stadens kommunfullmäktige.

Hantering av ärendet går stück i stäv med det definitiva skydd som är den centrala innebörd lagstiftaren lagt i miljöbalkens reservatsinstitut. Själva meningen med reservat är att skydda natur från de snabba växlingar dagspolitiken kan medföra. Att acceptera Stockholms stad förfarande i detta ärende riskerar uppenbart att undergräva naturreservatsinstitutets integritet, med svårförutsebara följder för naturskyddet.

När Hansta naturreservat bildades, tog vi som bor i närheten av motocrossbanan detta som ett löfte om att banan skulle stängas inom några år. Reservatsbeslutet har självfallet spelat roll för vårt val av bostad och hemmiljö. Motocrossverksamheten innebär inte bara stora ingrepp och skador på naturreservatet, den betyder också att vi som bor i närheten helger och kvällar utsätts för omfattande buller och damm.

De regler som kommunen har satt upp för verksamheten har man ständigt brutit emot. Således har banan även efter att kommunen hade stängt banan i oktober 2005 utnyttjats för motocross praktiskt taget varenda helg.

Att nu åter öppna banan är, som vi ser det, oacceptabelt och strider mot miljöbalken.

Grunder

1. Verksamheten är synnerligen störande för de närboende med buller och dammspridning. Störningen är som värst under den mest känsliga tiden, d.v.s. kvällar och helger.
2. Om stadens ändring av reservatsbeslutet vinner laga kraft innebär det att det blir möjligt att tillåta den idag förbjudna motocrossverksamhet inom naturreservatet, vilket kommer att skada områdets natur-, kultur- och friluftsvärden allvarligt.
3. Det beslutade tillägget till reservatets syften är inte förenligt med de syften som miljöbalken godkänner som grund för reservatsbeslut. Tillägget är inte heller med normalt språkbruk att karaktärisera som ett "syfte", och kan redan av denna anledning inte godkännas. Det finns vidare inte något sådant "nytt skäl" som måste föregå en ändring enligt miljöbalken.
4. Ändringen i reservatsbeslutet innebär en försämring av skyddet för området, vilket strider mot reglernas funktion att säkerställa ett *definitivt* skydd, från vilket endast undantagsvis avsteg ska kunna göras. Stadens hantering syftar uppenbart till att kringgå miljöbalkens regler. För att ändra reservatsgränser krävs, enligt miljöbalken, "synnerliga skäl", för att ge dispens från reservatsföreskrifter "särskilda skäl". Om man kan kringgå dessa regler med en enkel ändring av reservatssyftet, skulle balkens högt ställda kraven på dispenser och ändringar bli meningslösa. Detta skulle kunna få effekter för allt svenskt områdesskydd.
5. En ändring av reservatets syften av det slag som staden beslutat innebär i praktiken ett delvis upphävande av reservatsbeslutet, och kan därför endast tillåtas om synnerliga skäl föreligger.

Utvecklade grunder för överklagandet

Verksamheten är synnerligen störande för de boende i området (1.)

Under ett stort antal år har vi boende i Hägerstalund uthärdat allvarliga störningar från den motocrossverksamhet som pågått några få hundra meter från våra bostäder.

Det främsta problemet har varit oljudet, som ofta varit konstant från morgon till kväll. De tider som anslagits har inte följts, och det skärande oljudet har inte sällan fortsatt till halv elvatiden på vardagskvällar och helger. Ljudet är av en särskilt störande karaktär, på grund de oregelbundna intervallerna mellan acceleration och inbromsningar. Särskilt vid tävlingar blir störningarna svåra att uthärda. Äldre personer som besöker Hägerstalund har klagat på att de varit tvungna att stänga av sina hörapparater, som inte klarar av att skilja ut motorbullret.

Ett andra problem är dammbildningen. Torra dagar kan motocrossverksamheten dra upp så mycket damm att bostäderna omgärdas av en gulaktigt dis, som syns kilometervis. Dammet tränger sig in genom springor och skrymslen och lägger sig som en brun hinna över möbler och golv. Att ha fönstren öppna torra dagar är inte att tänka på. Detta har inte blivit bättre sedan föreningen – utan dispens för anläggningsarbeten i reservatet – installerade sprinklers utmed banan.

Ett tredje problem för oss boende är vattentillgången. Vid tävlingar har verksamhetsutövarna tagit vatten från en brandpost i området, vilket medfört att de boendes vatten tagit slut. Toaletterna har inte gått att spola.

Dessa störningar är inte möjliga att komma till rätta med genom avtal eller detaljerade föreskrifter, eftersom de till stor del är en naturlig följd av motocrossporten som sådan. Det är vidare otroligt att bestämmelser i avtal eller reservatsföreskrifter skulle efterlevas i någon större utsträckning – tidigare öppettider m.m. har inte åttlyts. Inte ens det idag gällande förbudet, som miljöförvaltningen anslagit på en stor tavla utanför grinden, efterlevs.

Ändringen av reservatsbeslutet innebär att motocrossverksamhet i naturreservatet kan tillåtas – vilket kommer att skada områdets natur- och friluftsvärden allvarligt. (2.)

Kommunfullmäktiges beslut att ändra i reservatsbeslutet har det uttalade syftet att möjliggöra ett tillstånd för en motocrossbana i naturreservatet, som nyligen förbjudits i miljödomstolen i en lagakraftvunnen dom (2006-09-27, mål nr M 13235-6).

Ändringen av reservatsbeslutet innebär att motocrossverksamheten i reservatet i princip kommer att kunna permanentas i strid med vad som sägs i reservatsbestämmelserna från 1998. Det innebär att skadorna på mark och fornaminnen kommer att förvärras och friluftslivet återigen kommer att lida av buller av den särskilt störande sort som verksamheten medför. Möjliga strövvägar för friluftslivet stängs effektivt av. Istället för att vara en buffertzona och spridningsyta för växtsamhällen och vilda populationerna av fåglar, däggdjur och insekter, kommer området att vara en källa till emissioner och störningar.

I bevarandeplanen för Natura 2000-området nämns bland förutsättningarna för gynnsam bevarandestatus att föryngringen av ek kan ske i bland annat omkringliggande områden. Ett av de områden som ligger närmast till hands är de marker som skadats av motocrossverksamheten. Inför ändringar av reservatsändamål och dispenser bör rimligen kvalitativa konsekvensutredningar utarbetas. Staden har, såvitt oss är bekant, inte gjort någon sådan analys.

Det beslutade tillägget till reservatets syften är inte förenligt med de syften som miljöbalken godkänner som grund för reservatsbeslut. Tillägget är inte heller med normalt språkbruk att karaktärisera som ett "syfte". Det finns vidare inte något sådant "nytt skäl" som måste föregå en ändring enligt miljöbalken. (3.)

Tillägget till reservatets syften är synnerligen tveksamt. I reservatets syften ska anges vilka skyddsvärden som motiverar reservatsbildningen. Att "avveckla" en motocrossverksamhet är *inte* ett av de syften som miljöbalken anger för reservatsbildning. I balken finns en uttömmande uppräkningslista på godkända syften till reservatsbeslut, av vilket inget kan anses omfatta stadens tillägg till reservatssyftet. Enligt MB 7 kap. 4 § 1 st. får ett mark- eller vattenområde förklaras som naturreservat:

"i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet".

Naturreservat får också inrättas för att säkra efterlevnaden av EG:s habitat- och fågeldirektiv. Av bestämmelsens ordalydelse framgår att uppräkningslistan av syften är uttömmande och inte exemplifierande. Motocrossverksamhet ingår inte.¹

Den citerade bestämmelsen i balken går tillbaka till 7 § naturvårdslagen, som också innehöll en kort uppräkningslista av godtagbara ändamål bakom reservatsbildning. Något som talar för att uppräkningslistan i dagens MB ska tolkas snävt är att 1993 års miljöbalksutredning föreslog en uppmjukning av vilka syften som skulle kunna grunda ett reservatsbeslut. I utredningen föreslogs att även "andra särskilda skäl" skulle kunna vara nog. Hade utredningens förslag blivit verklighet, skulle motocrossverksamhet kunna skrivas in i reservatsändamålen utan problem. Men förslaget togs dock bort redan i 1996 års miljöbalksutredning, och i miljöbalkspropositionen gick lagstiftaren åt andra hållet och snarare skärpte kraven på vilka skäl som omfattas.

Själva tilläggets ordalydelse är dessutom högst tveksam ur semantiskt synvinkel. Den komplettering av reservatsändamålen som staden formulerat är enligt vanligt språkbruk inte ett syfte, utan snarare en åtgärdsbeskrivning eller något liknande: "Syftet ska uppnås genom att motocrossbanan vid Hägerstalund avvecklas". Att ange ett sätt att "uppnå" syftet är inte ett syfte i sig.

Dessutom är det märkligt att skriva in en bestämmelse i reservatsbeslutet som är till för att återinföra en förbjuden miljöstörande verksamhet i ett naturreservat, och framställa det som en *avveckling* av densamma.

Ytterligare en grund för invändning mot förfarandet återfinns i MB 7:5 3 st., där det stadgas att det

¹ Se även Naturvårdsverkets handbok med allmänna råd, Bildande och förvaltning av naturreservat, maj 2003, sid 18 ff.

endast om "det senare visar sig finnas nya skäl" som reservatsbeslutet kan ändras. Något sådant "nytt skäl" föreligger knappast. Problematiken med att hitta en ny plats åt motocrossverksamheten förelåg redan långt innan reservatsbeslutet.

Ändringen i reservatsbeslutet strider mot motivuttalanden om att naturreservat ska säkerställa ett definitivt skydd, från vilket endast undantagsvis avsteg ska kunna göras (4.).

Skälet till att det krävs kvalificerade anledningar för att inskränka naturreservatsskydd är naturligtvis att säkerställa att reservatsskyddet blir långsiktigt, och inte kan upphävas utan tungt vägande anledningar. Detta framgår av förarbetena till miljöbalken:

"Avsikten med ett beslut om inrättande av naturreservat är enligt förarbetena att skapa ett definitivt skydd. Endast undantagsvis skall avsteg från skyddet kunna göras" (Prop. 1997/98 II sid. 75).

I själva verket är stadens agerande en utomordentlig illustration till varför naturreservat omgärdats av regler som försvårar inskränkningar. Utan dessa regler skulle reservatens existens förmodligen fluktuera betydligt med skiftande majoriteter i de beslutande församlingarna.

För att ändra reservatsgränser krävs därför "synnerliga skäl", och för att ge dispens från reservatsföreskrifter krävs "särskilda skäl". Rättssystematiska skäl talar för att man inte bör kunna kringgå dessa regler med en enkel ändring av reservatssyftet, eftersom det skulle göra miljöbalkens högt ställda krav på dispenser och andra ändringar meningslösa. Om stadens förfarande accepteras, finns det inte längre någon anledning för kommunerna att finna kvalificerade skäl för avsteg från reservatsskyddet – det kommer kommunerna i så fall att kunna göra mycket enklare genom att bara ändra syftet.

En ändring av reservatets syften av det slag som staden beslutat innebär i praktiken ett delvis upphävande av reservatsbeslutet, och kan därför endast tillåtas om synnerliga skäl föreligger (5.).

Miljöbalken 7 kap. 7 § 1 st. stadgar att kommunen endast får "helt eller delvis upphäva" reservatsbeslut om "synnerliga skäl" föreligger. I praktiken måste stadens ändring anses vara ett sådant delvis upphävande. Att tillåta en tidigare förbjuden miljöfarlig verksamhet i ett naturreservat är ett sådant allvarligt ingrepp att reservatsskyddet måste anses som upphävt i den del motocrossverksamheten skulle återinföras.

Ett stöd för detta synsätt finns i ett uttalande i miljöbalkspropositionen:

"Det krävs synnerliga skäl för att länsstyrelsen eller kommunen skall kunna helt upphäva reservatet, inskränka grunden för reservatet eller upphäva föreskrifter för reservatet".

En ändring av reservatsändamålen enligt den modell Stockholms stad avser att genomföra måste vara

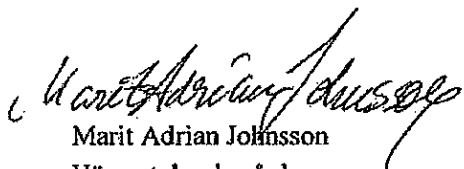
vad som avses med att "*inskränka grunden för reservatet*". Enligt vår mening måste därmed staden visa på synnerliga skäl om man vill ändra syftet på det vis man tagit beslut om, något man inte gjort.

Kista den 27 september 2007:

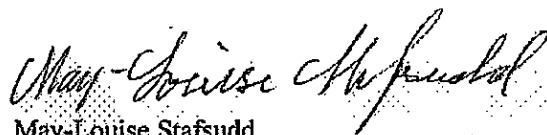

Lotta Häger
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

Christine Stafsudd
Hägerstalunds Gård
164 74 Kista

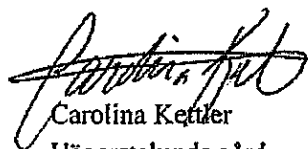
Marit Adrian Johansson
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

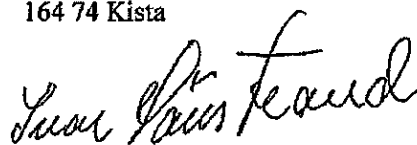
May-Louise Stafsudd
Hägerstalunds Gård
164 74 Kista

Jan Karlsson
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

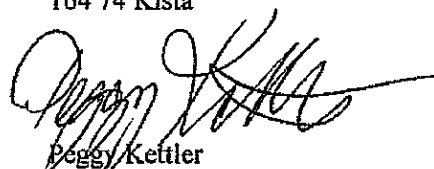
Torbjörn Stafsudd
Hägerstalunds Gård
164 74 Kista

Carolina Kettler
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

Ivar Säfstrand
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

Peggy Kettler
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

Stockholm 2007-09-27

Länsstyrelsen i Stockholms Län
Box 220 67
104 22 Stockholm

Överklagande av Stockholms Stads kommunfullmäktiges beslut 3 september 2007 om ändring av syfte samt reservatsföreskrifter för Hansta naturreservat i Stockholms stad

Överklagande

Undertecknade, boende på Hägerstalunds gård, överklagar Stockholms Stads kommunfullmäktiges beslut 2007-09-03 om "Ändring i reservatsföreskrifterna för Hansta naturreservat" (§ 28 protokoll anslaget 2007-09-11).

Yrkanden

Vi yrkar att Länsstyrelsen upphäver Stockholms stads beslut om tillägg till syftet i beslutet om Hansta naturreservat och beslut om tillägg till A-föreskrifterna.

Bakgrund

1998 beslöt kommunfullmäktige i Stockholms stad att inrätta Hansta naturreservat. Motiven redovisades på följande sätt:

"Hansta innehåller ett av kommunens mest värdefulla skogsområden och kulturmiljöer. Hansta är en viktig länk i den grönkil (Järvakilen) som skjuter in mot centrala Stockholm och ansluter till nationalstadsparken i söder. Här finns större områden av tät ädellövlund och gammal naturskog än i omgivande delar av Järvafältet. På så sätt kompletterar och stärker Hansta natur-, kultur- och rekreationsvärdena i de angränsande, befintliga naturreservaten i Sollentuna och Järfälla kommuner.

Stora delar av Hansta är klassade som ekologiskt särskilt känsliga områden (enligt naturresurslagen NRL 2:3 och redovisade i rapporten "Stockholms ekologiska känslighet"), där t ex ädellövskog och gräsmarkerna med ädellövträd är värdefulla biotoper med livsmiljöer för hotklassade växter och djur. Hanstas ädellövlundar är de enda ädellövlundar i Stockholms stad, som har ett väl bevarat markskikt. Hansta utgör vidare en väsentlig del av Igelbäckens tillrinningsområde som är särskilt känsligt för föroreningar och hydrologiska förändringar.

Hansta är det största fornlämningsområdet inom staden. I Hansta finns ett uråldrigt kulturlandskap bevarat. Här finns fornlämningar från flera olika tidsperioder ända från bronsåldern bevarade i sin rätta miljö. Fornlämningarna utgörs av gravfält, gravar, boplatser, en runsten samt stensträngar. Stensträngarna inhägnade åkrar och ängar. Det är ett för Stockholms kommun, unikt fossilt odlingslandskap som finns kvar.

Området har en stor betydelse för det rörliga friluftslivet, främst för invånarna i nordvästra Stockholm, där bostadsområdena är tätt exploaterade. Daghem, skolor, Sollentuna naturskola och Stockholms universitet använder området i pedagogiskt syfte.

Beslutet om att avsätta Hansta som naturreservat står i överensstämmelse med bestämmelserna i 2 och 3 kapitlet i naturresurslagen om en från allmän synpunkt lämplig användning av mark och vatten. Det är vidare ett led i stadens Agenda 21-arbete för att bibehålla och långsiktigt säkra Stockholms stads biologiska mångfald och värdefulla kulturmiljöer samt i att tillgodose stockholmarnas behov av naturområden för rekreation och friluftsliv. Ett förordnande som naturreservat lägger långsiktigt fast markanvändningen till gagn för kommande generationer."

Reservatsbeslutet stöddes av samtliga partier i kommunfullmäktige som enades om följande ändamålsbeskrivning:

"Ändamålet med reservatet är att för framtiden bibehålla och vårda ett natur- och kulturlandskap och friluftsområde, som bl a innehåller ett av länets mest mångformiga ädellövskogsområden, på ett sådant sätt att Järvafältets samlade natur- och kulturkvaliteter stärks."

Så som framgår av beslutet har Hanstaområdet mycket stora naturvärden, en enastående förekomst av lämningar från i första hand järnåldern. Området nyttjas dessutom flitigt för utflykter, motion, promenader m.m. av de 10 000-tals människor som bor i omgivningarna.

För att ytterligare skydda områdets stora naturvärden är delar av området, på initiativ från regeringen, sedan 1 januari 2005 av EU-kommissionen utpekade som ett område av gemenskapsintresse enligt det s.k. habitatdirektivet.

Enligt de föreskrifter som kommunfullmäktige fastlade för naturreservatet skulle det, för att uppnå syftet inom reservatet, vara förbjudet att *"bruka störande motordriven anordning för lek eller sport"*. Samtidigt beslöt dock att *"Bestämmelserna ska under ett övergångsskede tillåta den nuvarande motocrossverksamheten vid Järva motorklubb."*

I maj 2002 beslöt miljö- och hälsoskyddsnämnden att verksamheten vid motocrossbanan inte längre skulle tillåtas, vilket skulle gälla från den 1 augusti 2004. I ett senare beslut sköts stängningen emellertid fram till den 1 oktober 2005. Järva MK begärde hos staden att beslutet skulle upphävas eller ändras, vilket staden avslag. Efter överklaganden har förbudet fastställts av länsstyrelsen och miljödomstolen. Domen har vunnit laga kraft. Saken borde därmed vara utagerad.

Trots stadens tidigare agerande uppdrog stadsbyggnadsnämnden i februari 2007 åt stadens stadsbyggnadskontor att undersöka om det var möjligt att ge en ny dispens åt den förbjudna verksamheten. Kontoret fann dock att detta inte var möjligt eftersom en sådan dispens skulle strida mot reservatets syften, vilket f.ö. redan hade klarlagts av länsstyrelsen i samband med hanteringen av Järva MKs överklagande.

Nämnden uppdrog då åt kontoret att formulera ett förslag på tillägg till reservatets syften. Det är detta förslag som nu antagits av stadens kommunfullmäktige.

Hanteringen av ärendet går stick i stäv med det definitiva skydd som är den centrala innebörd lagstiftaren lagt i miljöbalkens reservatsinstitut. Själva meningen med reservat är att skydda natur från de snabba växlingar dagspolitiken kan medföra. Att acceptera Stockholms stad förfarande i detta ärende riskerar uppenbart att undergräva naturreservatsinstitutets integritet, med svårförutsebara följder för naturskyddet.

När Hansta naturreservat bildades, tog vi som bor i närheten av motocrossbanan detta som ett löfte om att banan skulle stängas inom några år. Reservatsbeslutet har självfallet spelat roll för vårt val av bostad och hemmiljö. Motocrossverksamheten innebär inte bara stora ingrepp och skador på naturreservatet, den betyder också att vi som bor i närheten helger och kvällar utsätts för omfattande buller och damm.

De regler som kommunen har satt upp för verksamheten har man ständigt brutit emot. Således har banan även efter att kommunen hade stängt banan i oktober 2005 utnyttjats för motocross praktiskt taget varenda helg.

Att nu åter öppna banan är, som vi ser det, oacceptabelt och strider mot miljöbalken.

Grunder

1. Verksamheten är synnerligen störande för de närboende med buller och dammspridning. Störningen är som värst under den mest känsliga tiden, d.v.s. kvällar och helger.
2. Om stadens ändring av reservatsbeslutet vinner laga kraft innebär det att det blir möjligt att tillåta den idag förbjudna motocrossverksamhet inom naturreservatet, vilket kommer att skada områdets natur-, kultur- och friluftsvärden allvarligt.
3. Det beslutade tillägget till reservatets syften är inte förenligt med de syften som miljöbalken godkänner som grund för reservatsbeslut. Tillägget är inte heller med normalt språkbruk att karaktärisera som ett "syfte", och kan redan av denna anledning inte godkännas. Det finns vidare inte något sådant "nytt skäl" som måste föregå en ändring enligt miljöbalken.
4. Ändringen i reservatsbeslutet innebär en försämring av skyddet för området, vilket strider mot reglernas funktion att säkerställa ett *definitivt* skydd, från vilket endast undantagsvis avsteg ska kunna göras. Stadens hantering syftar uppenbart till att kringgå miljöbalkens regler. För att ändra reservatsgränser krävs, enligt miljöbalken, "synnerliga skäl", för att ge dispens från reservatsföreskrifter "särskilda skäl". Om man kan kringgå dessa regler med en enkel ändring av reservatssyftet, skulle balkens högt ställda kraven på dispenser och ändringar bli meningslösa. Detta skulle kunna få effekter för allt svenskt områdesskydd.
5. En ändring av reservatets syften av det slag som staden beslutat innebär i praktiken ett delvis upphävande av reservatsbeslutet, och kan därför endast tillåtas om synnerliga skäl föreligger.

Utvecklade grunder för överklagandet

Verksamheten är synnerligen störande för de boende i området (1.)

Under ett stort antal år har vi boende i Hägerstalund uthärdat allvarliga störningar från den motocrossverksamhet som pågått några få hundra meter från våra bostäder.

Det främsta problemet har varit oljudet, som ofta varit konstant från morgon till kväll. De tider som anslagits har inte följts, och det skärande oljudet har inte sällan fortsatt till halv elvatiden på vardagskvällar och helger. Ljudet är av en särskilt störande karaktär, på grund de oregelbundna intervallerna mellan acceleration och inbromsningar. Särskilt vid tävlingar blir störningarna svåra att uthärda. Äldre personer som besöker Hägerstalund har klagat på att de varit tvungna att stänga av sina hörapparater, som inte klarar av att skilja ut motorbullret.

Ett andra problem är dammbildningen. Torra dagar kan motocrossverksamheten dra upp så mycket damm att bostäderna omgärdas av en gulaktigt dis, som syns kilometervis. Dammet tränger sig in genom springor och skrymslen och lägger sig som en brun hinna över möbler och golv. Att ha fönstren öppna torra dagar är inte att tänka på. Detta har inte blivit bättre sedan föreningen – utan dispens för anläggningsarbeten i reservatet – installerade sprinklers utmed banan.

Ett tredje problem för oss boende är vattentillgången. Vid tävlingar har verksamhetsutövarna tagit vatten från en brandpost i området, vilket medfört att de boendes vatten tagit slut. Toaletterna har inte gått att spola.

Dessa störningar är inte möjliga att komma till rätta med genom avtal eller detaljerade föreskrifter, eftersom de till stor del är en naturlig följd av motocrossporten som sådan. Det är vidare otroligt att bestämmelser i avtal eller reservatsföreskrifter skulle efterlevas i någon större utsträckning – tidigare öppettider m.m. har inte åttlytts. Inte ens det idag gällande förbudet, som miljöförvaltningen anslagit på en stor tavla utanför grinden, efterlevs.

Ändringen av reservatsbeslutet innebär att motocrossverksamhet i naturreservatet kan tillåtas – vilket kommer att skada områdets natur- och friluftsvärden allvarligt. (2.)

Kommunfullmäktiges beslut att ändra i reservatsbeslutet har det uttalade syftet att möjliggöra ett tillstånd för en motocrossbana i naturreservatet, som nyligen förbjudits i miljödomstolen i en lagakraftvunnen dom (2006-09-27, mål nr M 13235-6).

Ändringen av reservatsbeslutet innebär att motocrossverksamheten i reservatet i princip kommer att kunna permanentas i strid med vad som sägs i reservatsbestämmelserna från 1998. Det innebär att skadorna på mark och forminnen kommer att förvärras och friluftslivet återigen kommer att lida av buller av den särskilt störande sort som verksamheten medför. Möjliga strövvägar för friluftslivet stängs effektivt av. Istället för att vara en buffertzona och spridningsyta för växtsamhällen och vilda populationerna av fåglar, däggdjur och insekter, kommer området att vara en källa till emissioner och störningar.

I bevarandeplanen för Natura 2000-området nämns bland förutsättningarna för gynnsam bevarandestatus att föryngringen av ek kan ske i bland annat omkringliggande områden. Ett av de områden som ligger närmast till hands är de marker som skadats av motocrossverksamheten. Inför ändringar av reservatsändamål och dispenser bör rimligen kvalitativa konsekvensutredningar utarbetas. Staden har, såvitt oss är bekant, inte gjort någon sådan analys.

Det beslutade tillägget till reservatets syften är inte förenligt med de syften som miljöbalken godkänner som grund för reservatsbeslut. Tillägget är inte heller med normalt språkbruk att karaktärisera som ett "syfte". Det finns vidare inte något sådant "nytt skäl" som måste föregå en ändring enligt miljöbalken. (3.)

Tillägget till reservatets syften är synnerligen tveksamt. I reservatets syften ska anges vilka skyddsvärden som motiverar reservatsbildningen. Att "avveckla" en motocrossverksamhet är *inte* ett av de syften som miljöbalken anger för reservatsbildning. I balken finns en uttömmande uppräkningslista på godkända syften till reservatsbeslut, av vilket inget kan anses omfatta stadens tillägg till reservatssyftet. Enligt MB 7 kap. 4 § 1 st. får ett mark- eller vattenområde förklaras som naturreservat:

"i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet".

Naturreservat får också inrättas för att säkra efterlevnaden av EG:s habitat- och fågeldirektiv. Av bestämmelsens ordalydelse framgår att uppräkningslistan av syften är uttömmande och inte exemplifierande. Motocrossverksamhet ingår inte.¹

Den citerade bestämmelsen i balken går tillbaka till 7 § naturvårdslagen, som också innehöll en kort uppräkningslista av godtagbara ändamål bakom reservatsbildning. Något som talar för att uppräkningslistan i dagens MB ska tolkas snävt är att 1993 års miljöbalksutredning föreslog en uppmjukning av vilka syften som skulle kunna grunda ett reservatsbeslut. I utredningen föreslogs att även "andra särskilda skäl" skulle kunna vara nog. Hade utredningens förslag blivit verklighet, skulle motocrossverksamhet kunna skrivas in i reservatsändamålen utan problem. Men förslaget togs dock bort redan i 1996 års miljöbalksutredning, och i miljöbalkspropositionen gick lagstiftaren åt andra hållet och snarare skärpte kraven på vilka skäl som omfattas.

Själva tilläggets ordalydelse är dessutom högst tveksam ur semantiskt synvinkel. Den komplettering av reservatsändamålen som staden formulerat är enligt vanligt språkbruk inte ett syfte, utan snarare en åtgärdsbeskrivning eller något liknande: "Syftet ska uppnås genom att motocrossbanan vid Hägerstalund avvecklas". Att ange ett sätt att "uppnå" syftet är inte ett syfte i sig.

Dessutom är det märkligt att skriva in en bestämmelse i reservatsbeslutet som är till för att återinföra en förbjuden miljöstörande verksamhet i ett naturreservat, och framställa det som en *avveckling* av densamma.

Ytterligare en grund för invändning mot förfarandet återfinns i MB 7:5 3 st., där det stadgas att det

¹ Se även Naturvårdsverkets handbok med allmänna råd, Bildande och förvaltning av naturreservat, maj 2003, sid 18 ff.

endast om "det senare visar sig finnas nya skäl" som reservatsbeslutet kan ändras. Något sådant "nytt skäl" föreligger knappast. Problematiken med att hitta en ny plats åt motocrossverksamheten förelåg redan långt innan reservatsbeslutet.

Ändringen i reservatsbeslutet strider mot motivuttalanden om att naturreservat ska säkerställa ett definitivt skydd, från vilket endast undantagsvis avsteg ska kunna göras (4.).

Skälet till att det krävs kvalificerade anledningar för att inskränka naturreservatsskydd är naturligtvis att säkerställa att reservatsskyddet blir långsiktigt, och inte kan upphävas utan tungt vägande anledningar. Detta framgår av förarbetena till miljöbalken:

"Avsikten med ett beslut om inrättande av naturreservat är enligt förarbetena att skapa ett definitivt skydd. Endast undantagsvis skall avsteg från skyddet kunna göras" (Prop. 1997/98 II sid. 75).

I själva verket är stadens agerande en utomordentlig illustration till varför naturreservat omgärdats av regler som försvårar inskränkningar. Utan dessa regler skulle reservatens existens förmodligen fluktuera betydligt med skiftande majoriteter i de beslutande församlingarna.

För att ändra reservatsgränser krävs därför "synnerliga skäl", och för att ge dispens från reservatsföreskrifter krävs "särskilda skäl". Rättssystematiska skäl talar för att man inte bör kunna kringgå dessa regler med en enkel ändring av reservatssyftet, eftersom det skulle göra miljöbalkens högt ställda krav på dispenser och andra ändringar meningslösa. Om stadens förfarande accepteras, finns det inte längre någon anledning för kommunerna att finna kvalificerade skäl för avsteg från reservatsskyddet – det kommer kommunerna i så fall att kunna göra mycket enklare genom att bara ändra syftet.

En ändring av reservatets syften av det slag som staden beslutat innebär i praktiken ett delvis upphävande av reservatsbeslutet, och kan därför endast tillåtas om synnerliga skäl föreligger (5.).

Miljöbalken 7 kap. 7 § 1 st. stadgar att kommunen endast får "helt eller delvis upphäva" reservatsbeslut om "synnerliga skäl" föreligger. I praktiken måste stadens ändring anses vara ett sådant delvis upphävande. Att tillåta en tidigare förbjuden miljöfarlig verksamhet i ett naturreservat är ett sådant allvarligt ingrepp att reservatsskyddet måste anses som upphävt i den del motocrossverksamheten skulle återinföras.

Ett stöd för detta synsätt finns i ett uttalande i miljöbalkspropositionen:

"Det krävs synnerliga skäl för att länsstyrelsen eller kommunen skall kunna helt upphäva reservatet, inskränka grunden för reservatet eller upphäva föreskrifter för reservatet".

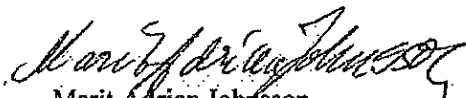
En ändring av reservatsändamålen enligt den modell Stockholms stad avser att genomföra måste vara

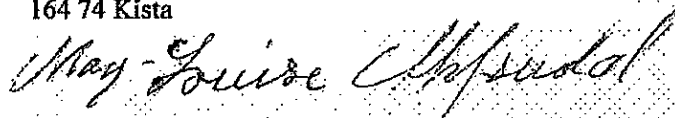
vad som avses med att "*inskränka grunden för reservatet*". Enligt vår mening måste därmed staden visa på synnerliga skäl om man vill ändra syftet på det vis man tagit beslut om, något man inte gjort.

Kista den 27 september 2007:

Lotta Häger
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

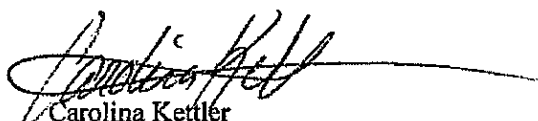
Christine Stafsudd
Hägerstalunds Gård
164 74 Kista

Marit Adrian Johansson
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

May-Louise Stafsudd
Hägerstalunds Gård
164 74 Kista

Jan Karlsson
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

Torbjörn Stafsudd
Hägerstalunds Gård
164 74 Kista

Carolina Kettler
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

Ivar Säfstrand
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

Peggy Kettler
Hägerstalunds gård
164 74 Kista

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Juridiska enheten
Åke Drevenius
08 - 785 40 12

1 (8)

Datum
2008-04-17

Beteckning
505-07-94340, 95920

Sändlista

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2008 -04- 22
Dnr:	304-2443/2007
Till:	LT, Ksp Jurråd

**Överklagande av ett beslut om ändring av bestämmelserna
för Hansta naturreservat i Stockholms kommun**

akt

BESLUT

Länsstyrelsen avslår Naturvårdsverkets yrkande att det överklagade beslutet ska upphävas.

Länsstyrelsen bifaller delvis Naturvårdsverkets yrkande att den tidsgräns som satts för avvecklandet av verksamheten vid motorcrossbanan ska kortas. Länsstyrelsen bestämmer att motocrossbanan vid Hägerstalund ska avvecklas så snart en ny lokalisering för verksamheten utanför reservatet tagits fram, dock senast den 31 december 2015.

Länsstyrelsen bestämmer att föreskriften A 19 enbart ska gälla till och med år 2015.

Länsstyrelsen avvisar överklagandet från Lotta Häger, Cristine Stafsudd, Marit Adrian Johnsson, May-Louise Stafsudd, Torbjörn Stafsudd, Caroline Kettler, Ivar Säfstrand och Peggy Kettler.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Stockholms kommun beslutade den 3 september 2007, § 28, att ändra föreskrifterna för Hansta naturreservat på följande sätt.

Följande tillägg görs till syftet: "Syftet ska uppnås genom att motocrossbanan vid Hägerstalund avvecklas så snart en ny lokalisering för verksamheten utanför reservatet tagits fram, dock senast 31 december 2022."

Följande tillägg görs till A-föreskrifterna (föreskrifter angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet) under rubriken "Utan tillstånd från kommunstyrelsen är det förbjudet att": A19. Bruka störande motordriven anordning för lek och sport."

Ordet "ändamålet" på sid. 9, 10, 11 och 36 byts ut mot "syftet", i enlighet med nu gällande praxis för reservatsbeslut.

Ordet "fornminnen" i syftet byts ut mot "fornlämningar", i enlighet med lagstiftningen.

ÖVERKLAGANDEN

Naturvårdsverket har överklagat beslutet och yrkar i första hand att beslutet ska upphävas och i andra hand att den tidsgräns som satts för avvecklandet av verksamheten vid motorcrossbanan bestäms till maximalt ett år. Naturvårdsverket har som skäl för yrkandena anfört sammanfattningsvis följande skäl. Naturreservat ska enligt 7 kap. 4 § miljöbalken bildas i syfte att bevara biologisk mångfald, värda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Motorcrossbanan har varit stängd sedan 2005. Av 7 kap. miljöbalken framgår att det krävs "synnerliga skäl" för att ändra reservatsgränser och "särskilda skäl" för att ge dispens från reservatsföreskrifter. Skälet till att det krävs kvalificerade anledningar för vissa åtgärder inom naturreservat är att säkerställa att reservatsskyddet blir långsiktigt, och inte kan upphävas utan tungt vägande anledningar. För att ett naturreservat ska kunna förvaltas ändamålsenligt över tiden krävs att föreskrifterna för detsamma kan ändras i och med att behoven skiftar. I 7 kap. 5 § 3 st. miljöbalken stadgas att "om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta". I detta fallet har dock inga "nya skäl" tillkommit (motocrossbanan är fortfarande oförenlig med syftet för skyddet) eller några "ytterligare inskränkningar gjorts" (ifrågavarande beslut innebär ingen inskränkning till förmån för naturvärden i reservatet, utan snarare en utvidgning av Järva motorklubbns verksamhet). Avvecklingen av motocrossverksamheten som sådan faller inte heller inom ramen för de syften som miljöbalken, dess förarbeten eller praxis anger för reservatsbildning enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Motocrossverksamheten står snarare – per definition – i stark kontrast till det egentliga syftet med reservatet, nämligen att värna naturen. Att genom dispens tillåta verksamheten i ytterligare 15 år kan knappast anses befrämja uppnåendet av syftet med naturreservatet. En sådan konstruktion bör närmast ses som ett permanentande av verksamheten. I förlängningen riskerar detta att bidra till att urholka naturreservatsinstitutets integritet, med svårförutsebara följder för möjligheterna att upprätthålla naturskyddet på ett nationellt plan.

Kommunfullmäktiges beslut den 3 september 2007 har också överklagats av Lotta Häger, Cristine Stafsudd, Marit Adrian Johnsson, May-Louise Stafsudd, Torbjörn Stafsudd, Caroline Kettler, Ivar Säfstrand och Peggy Kettler. De yrkar gemensamt att det överklagade beslutet ska upphävas. De menar att beslutet ska upphävas bl.a. därför av att användandet av banan medför olägenheter för dem och därför att beslutet enligt deras mening är olagligt.

Järva motorklubb har i ett bemötande anfört sammanfattningsvis följande. Platsen för motorcrossbanan har sedan 1903 använts som militärt övningsområde och motorbanan. Inledningsvis var användningen militär, platsen användes för olika

övningar med mark-, artilleri och flygbeskjutning. En motorcrossbana byggdes 1963. Järva Motorklubb var ursprungligen tävlingsdelen i det militära FMCK, Frivilliga Motorcykelkåren. När naturreservatet bildades skrevs det in att Järva MK skulle få fortsätta sin verksamhet under en övergångsperiod. Klubben hänvisar också till ett beslut från Länsstyrelsen 1993 vari uttalades att klubben ska få bedriva sin verksamhet på platsen till dess att yttre tvärliden byggs eller beslut tas emot.

MOTIVERING

Inledningsvis noteras att beslutet att bilda Hansta naturreservat fattades den 26 augusti 1998 av kommunstyrelsen i Stockholms kommun med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822). Enligt 9 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska beslut som före balkens ikraftträdande meddelats angående skydd och vård av ett område eller föremål alltjämt gälla, de anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelse i miljöbalken. Vid Länsstyrelsens prövning i ärendet ska således MB tillämpas.

Rätt att överklaga beslut om naturreservat

Av 16 kap. 12 § MB framgår att överklagbara domar eller beslut får överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot. Bestämmelserna om naturreservat anses inte ha tillkommit för att skydda grannar. Det anses vara ett allmänt behov vissa mark- och vattenområden ska skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller för tillgodose behov av områden för friluftslivet. Detta behov att bevara vissa mark- och vattenområden för framtiden bevakas av Naturvårdsverket som också har överklagat beslutet. Länsstyrelsen avvisar därför det gemensamma överklagandet från Lotta Häger, Cristine Stafsudd, Marit Adrian Johnsson, May-Louise Stafsudd, Torbjörn Stafsudd, Caroline Kettler, Ivar Säfstrand och Peggy Kettler. Vad gäller deras invändningar om störningar från verksamheten så är detta en fråga för Miljöförvaltningen i Stockholms kommun som har tillsyn över hälsoskyddet. Verksamheten får inte ge upphov till olägenheter för människors hälsa. Boende som störs av en eventuell verksamhet på motorbanan har således möjlighet att vända sig till Miljöförvaltningen för en bedömning om störningen utgör skäl att inskränka verksamheten.

Bestämmelser om naturreservat i MB

Av 7 kap. 4 § MB framgår att ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat

Av 7 kap. 5 § MB framgår att i ett beslut om att bilda naturreservat skall skälen för beslutet anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året. Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

Av 7 kap 7 § MB framgår bl.a. att Länsstyrelsen eller kommunen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4–6 §§ MB, om det finns synnerliga skäl. Vidare framgår att Länsstyrelsen eller kommunen får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett naturreservat, om det finns särskilda skäl. Ett beslut om dispens upphör att gälla, om den åtgärd som avses med dispensen inte har påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft. Beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Av 7 kap. 26 § MB framgår att dispens enligt 7 kap. 7 § MB från förbud eller andra föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap MB får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Av 7 kap. 25 § MB framgår att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Av 7 kap. 30 § MB framgår att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter. Föreskrifterna skall gälla omedelbart, även om de överklagas.

Bakgrund till det överklagade beslutet

På det sk. Järvafältet nordost om Stockholm sammanfaller gränserna för tre kommuner; Järfälla, Sollentuna och Stockholm. Inom samtliga kommuner har naturreservat inrättats i syfte att skydda Järvafältet mot exploatering. Hansta naturreservat är beläget i Stockholms kommun och beläget längst sydost inom Järvafältet. Reservatet gränsar i sydost mot stadsdelen Akalla. Inom reservatet är

den aktuella motocrossbanan belägen i reservatets södraste del, således närmast befintlig bebyggelse i Akalla, belägen på andra sidan den mellanliggande Akallalänken, väg 275. Banan ligger under en in- och utflygningsväg till Barkarby flygfält, flygfältet planeras dock att läggas ned senast den 31 december 2008.

Hansta naturreservat är bildat med syfte att för framtiden bibehålla och vårda ett natur- och kulturlandskap och friluftsområde så att Järvafältets samlade natur- och kulturkvaliteter stärks. I samband med beslutet om inrättandet av reservatet fastställdes också föreskrifter som bl.a. begränsar de åtgärder som allmänheten får vidta inom reservatet. Av föreskrifterna för allmänheten framgår bl.a. att det inom reservatet är förbjudet att bruka störande motordriven anordning för lek och sport.

Den aktuella motorcrossbanan, "Barkarby Motorstadion", fanns redan etablerad på 1960-talet. På banan har under årens lopp både SM och VM i motorcross genomförts. Banan med tillhörande byggnader fanns således på plats långt innan beslutet om naturreservat övervägdes. Kommunstyrelsen uttalade också i samband med bildandet av reservatet, 1998, att Järva Motorklubb måste ges ett skäligt rådrum att flytta sin verksamhet. Denna vilja att ge klubben rådrum att avveckla sin verksamhet inom reservatet kom dock inte till uttryck i själva beslutet att bilda naturreservatet. Den 11 juni 2002 förbjöd Miljö- och hälsoskyddsnämnden Järva Motorklubb att från och med den 1 juli 2004 driva anläggning för motorsport på platsen. Därefter medgav Miljö- och hälsoskyddsnämnden den 25 maj 2004 att verksamheten vid Barkarby motorstadion skulle förbjudas först från den 30 september 2005. Miljö- och hälsoskyddsnämnden avslog slutligen den 14 februari 2006 en begäran från Järva motorklubb att fortsatt få använda motorcrossbanan. Järva Motorklubb har ännu inte lyckats hitta någon ny lämplig plats för sin verksamhet. Verksamheten är sedan den 30 september 2005 förbjuden på platsen.

Länsstyrelsens bedömning

Vid bildandet av Hansta naturreservat inkluderades Barkarby motorstadion inom reservatet trots att detta markområde uppenbarligen inte hade sådana kvaliteter som normalt utgör skäl att förskriva ett skydd för områdets bevarande såsom naturreservat. Avsikten var dock att användandet av markområdet skulle förändras och att dess kvaliteter därefter skulle bli sådana som vanligtvis återfinns inom naturreservat. Avsikten var dock inte att den pågående markanvändningen direkt skulle upphöra. Verksamheten skulle ges ett "skäligt" rådrum att flytta.

Den omständigheten att den fortsatta användningen av motorcrossbanan inte reglerades i reservatsbeslutet innebar att dess användande blev straffbart för enskilda enligt 37 § naturvårdslagen. I huvudsak motsvarande bestämmelse återfinns numer i 29 kap. MB. Beslutet om bildande av reservatet var således i detta avseende ofullkomligt. Avsikten att medge att verksamheten skulle få fortgå under en övergångstid skulle rätteligen ha reglerats i beslutet om bildande av reservatet. Genom en sådan reglering hade således en fortsatt verksamhet på plat-

sen haft legalt stöd samtidigt som det också hade varit definitivt klart när markområdet rent faktiskt skulle införlivas i reservatet.

Gällande reservatsföreskrifter för markägare/nyttjanderättshavare har inte reglerat nyttjandet av motorcrossbanan. Länsstyrelsen finner att det inte föreligger något formellt hinder enligt 7 kap. MB att i efterhand komplettera ett beslut om bildande av ett naturreservat avseende sådana frågor som den aktuella och som uppenbarligen borde ha reglerats i beslutet i samband med bildandet av reservatet. En förutsättning är dock att beslutet inte innebär någon ny markanvändning. Den omständigheten att verksamheten i detta fall är förbjuden på platsen enligt beslut av miljö- och hälsoskyddsnämnden sedan 2005 bör enligt Länsstyrelsens mening inte förändra bedömningen i detta fall. Förbudet har nämligen ännu inte efterföljts av några åtgärder för att ändra markområdets kvaliteter, det är fortfarande en motocrossbana helt i avsaknad av sådana kvaliteter som normalt återfinns inom ett naturreservat. Markområdet har sedan reservatet bildades inte heller varit tillgängligt för allmänheten. Länsstyrelsen konstaterar att det överklagade beslutet snarast är att se som ett förtydligande av den ursprungliga avsikten att temporärt medge en fortsatt verksamhet på platsen, varefter markområdet kan ändras till att motsvara de ambitioner som låg bakom bildandet av naturreservatet. Syftet är således, såvitt gäller det aktuella markområdet, samma som vid bildandet av reservatet.

Det aktuella beslutet kan enligt Länsstyrelsens mening inte jämföras med ett upphävande av ett beslut om naturreservatet. Beslutet kan enligt Länsstyrelsens mening inte heller jämföras med sådana dispensbeslut som en kommun eller länsstyrelse kan fatta enligt 7 kap. 7 § MB. Länsstyrelsen menar således att det i detta fall inte erfordras, såsom Naturvårdsverket har invänt, sådana kvalificerade skäl som erfordras för beslut om upphävande av reservat, synnerliga skäl, eller som erfordras för dispens från reservatsföreskrifter, särskilda skäl, för den ifrågasatta ändringen av reservatsbeslutet. Länsstyrelsen finner att det överklagade beslutet måste ses som ett tillägg till det ursprungliga beslutet om bildande av reservatet. Såvitt gäller invändningar mot utformningen av det överklagade beslutet finner Länsstyrelsen att inte heller dessa invändningar utgör skäl att upphäva beslutet.

Naturvårdsverket har vidare yrkat att om en ytterligare frist ska meddelas för nedläggning av den aktuella motorcrossbanan så ska den inskränkas till ett år. Länsstyrelsens erfarenhet är att det är en mycket svår uppgift att i ett tätbefolkat område som Stockholms län finna en ny plats för en motocrossbana som såväl omgivning som kommun tycker är lämplig för verksamheten. Den tid som erfordras för att finna en lämplig lokalisering, att sedan erhålla bygglov för motorbanan och slutligen efter ett anmälningsförfarande enligt MB kunna ta banan i drift, måste med god marginal överstiga ett år. Om avvecklingen av Barkarby motorstadion ska kunna genomföras i samband med att verksamheten kan inledas på en ny plats bör således en längre tid medges.

Det är Länsstyrelsens erfarenhet att det är alltmer vanligt förekommande med användande av motorcyklar i naturen, detta trots förbudet mot terrängkörning i terrängkörningslagen (1975:1313). Det finns därför sakliga skäl att i möjligaste mån tillse att möjligheterna att köra inom de befintliga arrangerade motocrossbanorna inte onödigtvis inskränks. Möjligheten att i en motorklubbs regi kunna använda Barkarby motorstadion till dess verksamheten kan flytta till en annan plats måste kunna bidra till att användandet av motorcyklar i den omgivande naturen, i de olika naturreservaten på Järvafåtet, minskas. Verksamheten vid den aktuella banan har också, såvitt Länsstyrelsen känner till, fungerat väl. I detta sammanhang kan också noteras att avsikten med den överklagade ändringen också är att få en reglerad användning av banan till stånd. Dess användande ska, enligt det överklagade beslutet, erfordra tillstånd i vilken en reglering av verksamheten med hänsyn till omgivning och miljö kan ske. Av förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår också att anläggningar för motorsport är anmälningspliktiga enligt MB. Inom ramen för detta förfarande finns också möjligheter att reglera påverkan på omgivningen.

Länsstyrelsen finner av anförda skäl att det finns anledning att tillse att den ytterligare frist som verksamheten ska ges, också möjliggör att en överflyttning av verksamheten kan genomföras i samband med avvecklingen av Barkarby motorstadion. Även om Naturvårdsverkets yrkande är den tidsgräns som satts för avvecklandet av verksamheten vid motorcrossbanan ska bestämmas till maximalt ett år, av anförda skäl ska avslås, finner Länsstyrelsen att det inom ramen för verkets yrkande också kan prövas om en annan inskränkning i tiden kan göras.

Det överklagade beslutet innebär ingen ändring avseende den planerade framtida användningen av marken inom Barkarby motorstadion, markområdet ska göras tillgängligt för allmänheten och omvandlas till att motsvara vad som förekommer i Hansta naturreservat i övrigt. Det överklagade beslutet föreskriver såvitt gäller avvecklingstakten, att verksamheten på platsen ska avvecklas så snart en ny lokalisering för verksamheten utanför reservatet tagits fram, dock senast 31 december 2022. Det står samtidigt klart att en flyttning av motorcrossverksamheten från reservatet förutsätter en mängd initiativ och ansträngningar från bl.a. klubbens företrädare. Enligt Länsstyrelsens mening måste därför tidsfristen sättas så att det för de inblandade framstår som helt avgörande att inte göra något uppehåll i ansträngningarna att nå detta mål. Detta är av vikt även med hänsyn till att det överklagade beslutet föreskriver att verksamheten ska upphöra redan innan år 2022 om en ny lokalisering utanför reservatet dessförinnan har tagits fram.

Enligt Länsstyrelsens mening kan det finnas anledning att förmoda att en respit fram till år 2022 medför att tidsfaktorn initialt inte kommer att fungera som ett incitament för verksamhetsutövaren att finna en ny lokalisering. Med hänsyn här till finns det därför anledning att inskränka denna tid. Länsstyrelsen finner, vid en avvägning mellan intresset att omvandla och göra det markområde som motor-

Datum
2008-04-17

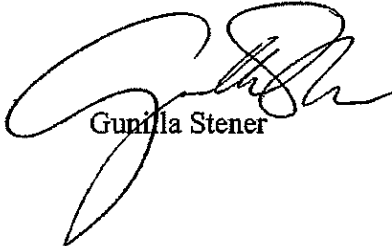
Beteckning
505-07-94340, 95920

crossbanan omfattar i naturreservatet tillgängligt för allmänheten och intresset att faktiskt möjliggöra en överflyttning av verksamheten till en ny motorcrossbanan, att motocrossbanan vid Hägerstalund ska avvecklas så snart en ny lokalisering för verksamheten utanför reservatet tagits fram, dock senast den 31 december 2015. För tydlighets skull bör också tillägget till A-föreskrifterna, A 19, begränsas att gälla till utgången av år 2015. Detta innebär att efter utgången av år 2015 gäller förbudet, för allmänheten att bruka störande motordriven anordning för lek eller sport, också för markägare/nyttjanderättshavare.

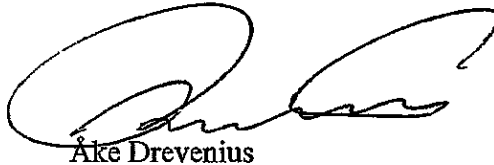
Länsstyrelsen förutsätter att kommunen vidtar de åtgärder som Länsstyrelsens beslut föranleder enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, se bilaga.

Gunilla Stener

Åke Drevenius

Kopia till

Kommunfullmäktige i Stockholms kommun

Sändlista

Lotta Häger, Cristine Stafsudd, Marit Adrian Johnsson, May-Louise Stafsudd, Torbjörn Stafsudd, Caroline Kettler, Ivar Säfstrand och Peggy Kettler.
Hägerstalunds Gård, 164 74 Kista (505-07-94340)

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm (505-07-95920)

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, Miljödepartementet .
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M.M.	I skrivelsen skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras. Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, Miljödepartementet.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet , annars kan Ert överklagande inte tas upp.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

